

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Василь ШЕЙКО

(підпис)

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття ступеня **бакалавра** для осіб, які здобули раніше такий самий або вищий ступінь (рівень) вищої освіти або здобувають його не менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план (**спеціальність 242 «Туризм»**)

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
соціальних комунікацій і
музейно-туристичної діяльності
Протокол № 8
від 17 лютого 2021 р.

Харків – 2021

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Прийом вступників для здобуття вищої освіти ступеня бакалавра, які здобули раніше такий самий або вищий ступінь (рівень) вищої освіти або здобувають його не менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план (на 2 курс), на спеціальність 242 «Туризм» проводиться за результатами фахових вступних випробувань з дисциплін «Організація туристичної діяльності» та «Рекреаційні комплекси світу».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. Організація туристичної діяльності

Туризм України. Історія туризму, зміст та основні поняття. Характеристика туристичної діяльності та її вплив на економіку України. Туристичні ресурси та інфраструктура - головні складові розвитку туризму в Україні. Законодавче та правове забезпечення туристичної діяльності в Україні.

Класифікація видів туристичної діяльності. Класифікація видів туризму за метою подорожі. Класифікація видів туризму за напрямом тур потоків. Класифікація видів туризму за складом учасників подорожі. Класифікація видів туризму за засобом пересування туристів. Класифікація видів туризму за способом оплати подорожі.

Туристичний продукт та його складові. Поняття, структура та складові туристичного продукту. Тур як комплексний продукт.

Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності. Основні етапи створення туристичного підприємства. Туроператорська та турагентська діяльність підприємств туризму. Ліцензування туристичної діяльності. Сертифікація послуг в туризмі.

Реклама в індустрії туризму. Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства. Організація рекламної діяльності, принципи та канали поширення реклами. Правила проведення рекламної компанії та імідж туристичного підприємства.

Безпека туризму та страхування. Безпека туристичної подорожі. Особливості страхування в туризмі.

II. Організація туристичної діяльності

Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Сутність понять «рекреація» і «рекреаційна діяльність». Рекреаційна діяльність як сфера економічної діяльності, її місце в розвитку національних економік. Становлення та основні етапи розвитку рекреаційної діяльності.

Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання. Поняття про рекреаційні комплекси, територіальні рекреаційні комплекси (ТРК). Структура та властивості ТРК. Типологія ТРК. Становлення та основні етапи розвитку рекреаційної діяльності.

Рекреаційні потреби, рекреаційний попит як основа формування рекреаційних комплексів. Види рекреаційних потреб. Чинники формування рекреаційних потреб. Рекреаційний попит як основний фактор формування ТРК.

Рекреаційний потенціал, його структура і використання. Поняття про рекреаційний потенціал території (РПТ). Рекреаційні ресурси як основа РПТ, їх види, значення. Основні підходи до оцінювання рекреаційних ресурсів.

Формування та структура рекреаційної індустрії. Сутність рекреаційно-туристичної індустрії. Багатокомпонентність рекреаційного господарства: первинні, вторинні та суміжні підприємства, економічні показники їхньої роботи. Види і функціональна структура закладів рекреаційного обслуговування населення.

Рекреаційне районування світу та України. Сутність рекреаційного районування, його мета та значення. Чинники та умови формування рекреаційних районів. Характерні ознаки рекреаційних районів.

Європа – провідний рекреаційний регіон світу. Чинники розвитку рекреаційного господарства в регіоні. Оцінка рекреаційних ресурсів. Особливості і етапи розвитку рекреаційного обслуговування, його сучасний стан.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ВІДПОВІДІ,
СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ
ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ**

Відповіді оцінюються за 200-бальною системою (від 100 до 200 балів).

Під час відповіді перевіряються:

- широта кругозору;
- обізнаність у сфері професійного вибору;
- впевненість, самостійність та критичність суджень;
- комунікативні навички.

Структура оцінки

№	Відповідь оцінюється за такими критеріями	Кількість балів
1.	Знання історії розвитку туризму, змісту та його основних понять, класифікації, видів туристичної діяльності, законодавче та правове забезпечення туристичної діяльності в Україні.	1-20
2.	Знання туристичного продукту та його складових, порядок створення туристичного підприємства, безпека туризму, страхування та реклама в індустрії туризм.	1-20
3.	Знання понять рекреація, рекреаційна діяльність, рекреаційні комплекси, структуру та властивості територіально-рекреаційних комплексів.	1-20
4.	Знання рекреаційних потреб, рекреаційного потенціалу, його структури та використання, формування рекреаційної індустрії.	1-20
5.	Знання рекреаційного районування світу та України, чинників та умов формування рекреаційних районів, їх ознаки.	1-20
Максимальна кількість балів		100

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2021 РОЦІ
на спеціальність «Туризм»**

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Початковий 123 та нижче балів	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Має слабкі знання навчального матеріалу, його розуміння, неточні, або мало аргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення, за невпевненість під час пояснень теоретичних положень; відповідь не відповідає мінімальному позитивному рівню. Обсяг висвітлених питань менше 50%.

<p>2. Середній 124 – 149 балів</p>	<p>Відповіді на питання носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Має посередні знання, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак містять неточності; за вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання стандартних практичних задач, не завжди аргументовані відповіді; має місце значна кількість недоліків. Абітурієнт погано володіє засобами відтворення історично-просторових властивостей предметів, явищ, процесів. Обсяг висвітлених питань у межах 50-70%.</p>
<p>3. Достатній 150 – 175 балів</p>	<p>У відповідях на питання допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання, застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних нестандартних задач, вміння аналізувати та пропонувати оригінальні рішення; мають місце окремі помилки. Обсяг правильно висвітлених питань більше 75%.</p>
<p>4. Високий 176 – 200 балів</p>	<p>Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання. Має глибокі знання, вміння аналізувати, здатність пропонувати оригінальні рішення, критично оцінювати об'єктивну та суб'єктивну інформацію, здійснювати самооцінку, логічно і послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання нестандартних практичних задач. Абітурієнт без помилок відтворює історично-просторові властивості якості явищ, процесів, предметів. Обсяг правильно висвітлених питань дорівнює 100%.</p>

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 100-123 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал

оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) фахового вступного випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література з дисципліни

«Організація туристичної діяльності»

Основна

1. Аріон О.В. Організація транспортного обслуговування туристів: навчальний посібник / О. В. Аріон. – К.: Альтерпрес, 2008. – 192 с.
2. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 178 с.
3. Михайліченко Г.І. Організація туризму: Опорний конспект лекцій. Ч.2. Організація маршрутів та турів / Г. І. Михайліченко. – К.: КНТЕУ, 2011. – 141 с.
4. Любіцева О.О. Методика розробки турів: навчальний посібник / О. О. Любіцева. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Альтерпрес, 2008. – 300 с.
5. Мальська М.П. Планування туристичної діяльності: підручник / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун; Міністерство Освіти і науки України. – К.: Знання, 2010. – 310 с.
6. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія та практика: навчальний посібник / М. П. Мальська, В. В. Худо. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с. 6
7. Сокол Т. Г. Організація туристичної діяльності в Україні: навчальний посібник. – К.: Рокор, 2001. – 200 с.
8. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності / Т.Г.Сокол; за заг.ред. Орлова В.Ф. – К.: Грамота, 2006. – 264 с.

9. Україна. Закони. Законодавство України про туризм і готельну справу: збірник офіційних текстів законів станом на 2 вересня 2012 року / Україна. Закони. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 242 с.

Додаткова

1. Бабарицька В. К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: навчальний посібник / В. К. Бабарицька, О. Ю. Малиновська – К.: Альтерпрес, 2004. – 288 с.

2. Бгатов А. П. Туристские формальности: учебное пособие / А. П. Бгатов, Т. В. Бойко, М. В. Зубарева – М.: ИЦ “Академия”, 2004. – 297 с.

3. Биржаков М.Б., Индустрия туризма: Перевозки / М.Б. Биржаков, В. И. Никифоров – СПб: Герда, 2001. – 400 с.

4. Борисов К. Г. Международный туризм и право: учеб. пособие / К. Г. Борисов – М.: НИМП, 1999. – 352 с.

5. Бутко И.И. Туризм. Транспортные туры и круизы / Бутко И.И. – Ростов-на-Дону: МарТ, Феникс, 2010 – 332 с.

6. Глотов Ю. Г. Безопасность жизнедеятельности человека на морских судах / Ю. Г. Глотов– М.: Транспорт, 2000. – 320 с.

7. Гуляев В. Г. Организация туристской деятельности: учебное пособие / В. Г. Гуляев – М.: Нолидж, 1996. – 312 с.

8. Гуляев В. Г. Организация туристических перевозок / В. Г. Гуляев – М.: Финансы и статистика, 2001. – 512 с.

9. Дурович А. П. Организация туризма: учебное пособие / А. П. Дурович, Н. И. Кабушкин, Т. М. Сергеева – Мн.: Новое знание, 2003. – 623 с.

10. Ильина Е. Основы туристской деятельности / Е. Н. Ильина – М.: Советский спорт, 2000. – 200 с.

11. Ильина Е. Туроперейтинг. Организация деятельности / Е. Н. Ильина – М.: ФиС, 2001. – 256 с.

12. Исмаев Д. К. Краткий словарь технологических терминов международного туризма / Исмаев Д. К. – М.: ВШТГХ, 1994. – 96 с.

- 13.Исмаев Д. К. Работа туристской фирмы по организации зарубежных поездок: учеб. пособие / Исмаев Д. К. – М.: ЛУЧ, 1996. – 136 с.
- 14.Кабушкин Н. И. Менеджмент туризма / Н. И. Кабушкин – Мн., 2001. – 140 с.
- 15.Кірпа Г.М. Залізниці України: Історичний нарис / Г. М. Кірпа, В. М. Пшінько – Дніпропетровськ: Арт-прес, 2001. – 328 с.
- 16.Ковальчук А. С. Організація і технологія обслуговування туристів туристичною фірмою: навчально-методичний посібник / А.С. Ковальчук – Львів: ВКП "ВМС", 2005. – 212 с.
- 17.Кусков А. С., Понукалина О. В. Менеджмент транспортных услуг: туризм: учебное пособие / А. С. Кусков – М: “РКонсульт”, 2004.–448 с. 8
- 18.Нормативно-правові акти України з питань туризму: Збірник законодавчих та нормативних актів / Упоряд. М. І. Камлик. – К.: Атіка, 2004. – 464 с.
- 19.Осипова О. Я. Транспортное обслуживание туристов / О. Я. Осипова – М.: Академия, 2004. – 368 с.
- 20.Офіційний вісник України: Щотижневий збірник актів законодавства / Міністерство юстиції України. – К., 2003-2013.
- 21.Охріменко О. О. Страхування у сфері туризму та готельного господарства: навчальний посібник / О. О. Охріменко – К.: Вища школа, 2003. – 258 с.
- 22.Сокол Т. Г. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник / Ін-т туризму ФПУ. – 2-е вид. / Т. Г. Сокол – К.: Музична Україна, 2002. – 256 с.
- 23.Фастовець О.О. Організація транспортних подорожей та перевезень / О.О. Фастовець – К.: Вид-во ФПУ, 2007. – 233 с. 9
- 24.Чудновский А.Д. Менеджмент туризма / А.Д. Чудновский, М.А. Жукова – М.: Финансы и статистика, 2002. – 228 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Войтушенко О.П. Новітні підходи до сучасних туристичних авіаційних перевезень / О.П.Войтушенко // Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки. – 2011. – Випуск 11. – С. 275 – 283. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourlib.net.
3. Державне агентство України з туризму та курортів. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourism.gov.ua.
4. Железные дороги и поезда. Железные дороги стран мира [Електронний ресурс]. – Режим доступу: links.travel.ru/transport/railways.
5. Кондрашова Т.П. Влияние транспортных услуг на формирование туристского продукта. / Т.П.Кондрашова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourlib.net.
6. Новик В.С. Світовий досвід організації міжнародного авіаційного транспортного сполучення / В.С.Новик // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2012. – Економічні науки. – Випуск III (47). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourlib.net.
7. Образование, трудоустройство и туризм за рубежом. Работа на круизных лайнерах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univers.org>.
8. Портал путешествий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.travel.ru.
9. Речные и морские круизы [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://www.kruiz.info>.
10. Роскошные отели, элитный отдых, vip-туры, круизы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.orient-express.com> 10.
11. Сиволовська О.В. Розробка туристичних маршрутів як напрямку диференціації діяльності на залізничному транспорті. / О.В.Сиволовська, О.Г.Шаля. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tourlib.net

12. Украинская туристическая информационная система [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.utis.com.ua.

13. Regent seven seas cruises. All inclusive cruises and Luxury cruise [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rssc.com/voyage>.

14. Train tours, Train vacations, Train trips [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.railsnw.com/tours>.

15. Travel Leisure. Plan Your Getway Vacation Today [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.reiseburo.ru/home/leisure/railcruises.

Рекомендована література з дисципліни «Рекреаційні комплекси світу»

Базова

1. Законодавство України про туризм і готельну справу: збірник офіційних текстів законів станом на 2 вересня 2012 року / Україна. Закони. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 242 с.

2. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України: навчальний посібник / О. О. Бейдик. - 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Альтерпрес, 2011. – 462 с.

3. Дмитрук Ю.В., Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навчальний посібник / Ю. В. Дмитрук, Ю. В. Щур. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Альтерпрес, 2008. – 280 с.

4. Компактний атлас світу. – К.: ДНВП «Картографія», 2011. – 192 с.

5. Малий атлас світу. – К.: ДНВП «Картографія», 2013–2015. – 192 с.

6. Масляк П.О. Рекреаційна географія: навчальний посібник / П. О. Масляк. – К.: Знання, 2008. – 343 с.

7. Покоłodна М. М. Конспект лекцій з дисципліни «Рекреаційні комплекси ІІ світу (в тому числі турсресурси України)» / М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 174 с.

8. Скрипник Н.Я. Рекреаційна географія: навчальний посібник / Н. Я. Скрипник, А. М. Сердюк. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 296 с.

Додаткова

1. Алієна-Барановська В.М. Міжнародний туризм: навчальний посібник-довідник / В. М. Алієна-Барановська, І. І. Дахно. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 344 с.
2. Географічні аспекти розвитку туризму (на прикладі України та Польщі): монографія / В. Г. Явкін [та інші]. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. – 344 с.
3. Кифяк В.Ф. Організація туризму: Навчальний посібник / В.Ф. Кифяк; В. Ф. Кияк. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2008. – 344 с.
4. Конкурентоспособность туристского комплекса Республики Беларусь: Монография / Е. Г. Киреенко, Д. Г. Решетников, А. И. Тарасенок и др. ; под общ. ред. Е. Г. Киреенко, Д. Г. Решетникова. – Минск: БГПУ, 2010. – 280 с.
5. Лукьянова Л.Л. Рекреационные комплексы: Учебное пособие / Под общ. ред В.К. Федорченко; Л.Л. Лукьянова, В.И. Цыбух. – К.: Вища школа, 2004. – 346 с.
6. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
7. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дидактичним забезпеченням з дисципліни «Рекреаційні комплекси світу (в тому числі турсресурси України)» (для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.140101 «Готельно- ресторанна справа») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 42 с.
8. Міжнародний туризм: навчальний посібник / Т. В. Божидаркін [та ін.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.
9. Румянцев А.П. Світовий ринок послуг: Навчальний посібник / А. П. Румянцев, Ю.О. Коваленко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 456 с.
10. Туристичне країнознавство: країни лідери туризму: Навчальний посібник / За заг. ред О.О. Любіцевої. – К.: Альтернатива, 2008. – 436 с.

11. Федорченко В.К. Туристський словник-довідник: Навчальний посібник / В.К. Федорченко, І.М. Мініч. – К.: Дніпро, 2000. – 160 с.
12. Хлопяк С.В. Міжнародний туризм: опорний конспект лекцій: навчально-методичне видання / С. В. Хлопяк. – К.: КНТЕУ, 2012. – 65 с.
13. Холловей Дж. К. Туристический бизнес/ Дж. К. Холловей, Н. Тейлор ; пер. с 7-го англ. изд. Т. А. Черной, А. А. Кожевениковой. – К.: Знання, 2007. – 798 с.
14. Чорненька Н. Організація туристичної індустрії: навчальний посібник / Н.Чорненька. – К.: Атіка, 2009. – 392 с. 15.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державного агенство України з туризму та курортів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>
2. Офіційний сайт ЮНЕСКО. Список об'єктів всесвітньої спадщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31>
3. Сайт «Все курорты» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.allkurort.ru>.
2. Сайт «Отдых и лечение на курортах SPA» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.spalist.ru>.
3. Стратегія сталого розвитку туризму і курортів в Україні [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.vincult.org.ua/p2_1.php.
4. Туристичний портал [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.turistoff.net>.